

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą

Data posiedzenia: 3 czerwca 2014

Nr posiedzenia: 61

Posiedzeniu przewodniczył: przewodniczący komisji Andrzej Person.

- Porządek posiedzenia:**
1. Informacja o sytuacji Polaków w wybranych krajach afrykańskich.
 2. Informacja Fundacji Polskiego Godła Promocyjnego na temat konkursu „Wybitny Polak 2014”.

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie komisji: Łukasz Abgarowicz, Barbara Borys-Damięcka, Leszek Czarnobaj, Mieczysław Gil, Stanisław Gogacz, Marek Konopka, Andrzej Person, Janina Sagatowska, Piotr Zientarski,
 - goście:
 - Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju:
 - podsekretarz stanu Marcin Kubiak,
 - Ministerstwo Spraw Zagranicznych:
 - dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Jacek Junosza-Kisielewski,
 - dyrektor Departamentu Afryki i Bliskiego Wschodu Piotr Puchta,
 - zastępca dyrektora Departamentu Afryki i Bliskiego Wschodu Margareta Kassangana,
 - Ministerstwo Gospodarki:
 - radca ministra w Departamencie Promocji i Współpracy Dwustronnej Krzysztof Dąbrowski,
 - Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego:
 - dyrektor Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej Bogusław Szymański,
 - Konsulat Honorowy RP w Harare:
 - konsul honorowa dr Krystyna Grabowska
 - Polsko-Afrykańska Izba Gospodarcza:
 - doradca zarządu ambasador tytularny dr Andrzej Łupina,
 - Instytut Afrykański:
 - przewodniczący Rady Instytutu Wojciech Jasiński,
 - Stowarzyszenie na rzecz Utworzenia Polsko-Afrykańskiej Izby Gospodarczej:
 - przewodniczący Zespołu Ekspertów Jean-Luc Mahboubi,
 - Muzeum Etnograficzne w Warszawie:
 - kustosz Dariusz Skonieczko,

- Fundacja Polskiego Godła Promocyjnego:
 - prezes Zarządu Krzysztof Przybył,
 - Michał Lipiński,
- inni goście:
 - były ambasador RP w Angoli Marek Rohr-Garztecki,
 - trener piłkarski Wiesław Grabowski,
- Kancelaria Senatu:
 - wicedyrektor Biura Analiz i Dokumentacji Romuald Łanczkowski.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1. Dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Jacek Junosza-Kisielewski poinformował zebranych, że najliczniejsza Polonia na kontynencie afrykańskim zamieszkuje w Republice Południowej Afryki. Jest to 25–30 tys. osób. Polacy zaczęli osiedlać się w tej części kontynentu pod koniec XIX wieku. Wielu imigrantów napłynęło po II wojnie światowej oraz w latach osiemdziesiątych XX wieku. W RPA istnieje kilkanaście organizacji polonijnych. Poza RPA Polonia w Afryce jest bardzo nieliczna i rozproszona – w ponad trzydziestu krajach żyje kilka tysięcy Polaków lub osób polskiego pochodzenia. Najmniej Polaków mieszka w krajach Afryki Zachodniej.

Ambasador dr Andrzej Łupina powiedział, że w ostatnich latach resorty spraw zagranicznych i gospodarki aktywnie działały na rzecz rozwoju relacji z państwami afrykańskimi, m.in. poprzez serię wizyt przedstawicieli ministerstw i przedsiębiorców. Partnerzy afrykańscy oczekują, że za deklaracjami o większym zainteresowaniu Afryką pójdą konkretne działania (przede wszystkim inwestycje i wzrost wymiany gospodarczej). Dodał, że pomoc w rozwoju relacji z państwami kontynentu mogą absolwenci polskich uczelni, którzy w wielu krajach zajmują eksponowane stanowiska, a ich znakomita większość ma duży sentyment do Polski.

Były ambasador RP w Angoli Marek Rohr-Garztecki zasugerował modyfikację systemu udzielania stypendiów studentom z Afryki. Obecnie studia dla stypendystów są darmowe, ale muszą oni sami pokrywać koszty utrzymania. Tylko pełne stypendium pozwoli Polsce przyciągnąć najzdolniejszych studentów z Afryki, często pochodzących z biednych rodzin. Ambasador zaznaczył również, że doskonałym źródłem informacji dla polskich firm próbujących rozwinąć inwestycje w Afryce mogą być polscy specjaliści, którzy w czasach PRL pracowali na tym kontynencie. Są to specjaliści nie tylko z dziedzin technicznych, ale także humaniści.

Konsul honorowa RP w Harare dr Krystyna Grabowska przedstawiła historię i obecną sytuację Polaków w Zimbabwe. Wielu Polaków osiedliło się w tym kraju w czasie II wojny światowej i po jej zakończeniu. W pierwszych latach musieli oni zmierzyć się z bardzo trudnymi warunkami życia. Obecnie zauważalna jest nowa fala imigrantów. Są to mieszane małżeństwa złożone z Polaków i obywateli Zimbabwe, zawierane najczęściej w Wielkiej Brytanii. Zdaniem dr Krystyny Grabowskiej rząd Zimbabwe przychylnie odnosi się do perspektywy polskich inwestycji, problemem jest jednak niestabilna sytuacja gospodarcza tego kraju. Podkreśliła również, że Zimbabwe, z uwagi na mnogość atrakcji turystycznych i łagodny klimat, może stać się celem wakacyjnych wypraw Polaków.

Pracownik Muzeum Etnograficznego w Warszawie Dariusz Skonieczko przybliżył postać Stefana Szolc-Rogosińskiego, polskiego podróżnika, który w latach osiemdziesiątych XIX wieku zorganizował wyprawę na terytorium Kamerunu. Ekspedycja Rogosińskiego dokonała między innymi ważnych odkryć geograficznych. Ostatnio udało się odnaleźć grób podróżnika pod Paryżem – zginął w wypadku w wieku zaledwie 35 lat. Dariusz Skonieczko dodał, że w Muzeum Etnograficznym w Warszawie znajduje się wystawa dotycząca dokonań polskich naukowców w Afryce.

Dyrektor Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Bogusław Szymański poinformował, że w Polsce studiuje 33 tysięcy cudzoziemców, z czego zaledwie 600 osób z Afryki. Istniejący system stypendialny sprawia, że do Polski na studia przybywają głównie przedstawiciele miejscowych elit, a więc osoby, które w przeszłości mogą znacznie przyczynić się do rozwoju relacji z Polską.

Senator Janina Sagatowska podkreśliła znaczenie kultywowania pamięci o wybitnych jednostkach, takich jak Stefan Szolc-Rogoziński. Wyraziła również opinię, że stypendia naukowe powinny być w pierwszej kolejności przyznawane utalentowanym studentom z biednych rodzin.

Wicedyrektor Departamentu Afryki i Bliskiego Wschodu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Margareta Kassangana poinformowała, że pojawiają się pierwsze efekty wzmożonych kontaktów polsko-afrykańskich w postaci umów i kontraktów. Dyrektor podkreśliła również zmiany zachodzące w sposobie postrzegania Afryki w Europie i na świecie. Afryka nie jest już opisywana jako kontynent skazany na pomoc z zewnątrz, lecz region o dużym potencjale gospodarczym i atrakcyjne miejsce inwestycji.

Dyrektor Departamentu Afryki i Bliskiego Wschodu Piotr Puchta dodał, że Polska zamierza wzmocnić swoją obecność dyplomatyczną w Afryce. W tym celu resort będzie starał się wzmocniać więzi z absolwentami polskich uczelni i kompletować bazę danych tych absolwentów. Dyrektor zaznaczył, że pozytywny wizerunek Polski w Afryce tworzy również praca wielu misjonarzy.

Przewodniczący Rady Instytutu Afrykańskiego Wojciech Jasiński zwrócił uwagę na to, że większość dostępnych na uniwersytetach afrykańskich publikacji dotyczących Polski jest przestarzała. W związku z tym należy rozważyć możliwość wyselekcjonowania zestawu aktualnych publikacji poświęconych Polsce i przekazania go afrykańskim uniwersytetom. Polskie uczelnie mogłyby zastanowić się nad otwieraniem filii w Afryce. Pomysłem wartym zbadania może być również udzielanie stypendiów studentom afrykańskim studiującym w Afryce.

Senator Mieczysław Gil wyraził poparcie dla planów wzmocnienia obecności Polski na kontynencie afrykańskim. Dodał, że Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą winna współpracować z innymi instytucjami, na przykład uniwersytetami, które interesują się sytuacją Polaków w Afryce.

Senator Stanisław Gogacz zapytał o nauczanie języka polskiego wśród Polonii afrykańskiej.

Dr Krystyna Grabowska poinformowała, że niedawno została otwarta w Harare szkołka języka polskiego. W kontekście przyciągania studentów z Afryki, powiedziała, że wśród młodych Zimbabweńczyków istnieje zainteresowanie studiowaniem w Polsce, ale w języku angielskim.

Ad 2. Informację na temat konkursu Wybitny Polak za Granicą, organizowanego przez Fundację Polskiego Godła Promocyjnego „Teraz Polska”, przedstawił dyrektor tego projektu Michał Lipiński. Głównym celem konkursu jest przybliżenie opinii publicznej sylwetek utalentowanych i odnoszących sukcesy Polaków mieszkających za granicą. Nagroda jest wręczana w kilku kategoriach: biznes, kultura, nauka, osobowość oraz młody Polak. Konkurs jest organizowany od 2011 r., a jego pierwszym laureatem był Hilary Koprowski, wynalazca szczepionki przeciw wirusowi polio. W procesie wyłaniania kandydatów do nagrody uczestniczą organizacje polonijne z wielu państw, m.in. Stanów Zjednoczonych, Norwegii, Francji i Wielkiej Brytanii. Michał Lipiński zaprosił Komisję Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą do objęcia patronatu nad konkursem.